

Snem Slovenskej republiky 1940

I. volebné obdobie.

2. zasadanie.

Tesnopisecká zpráva

o 28. zasadnutí snemu Slovenskej republiky
v Bratislave v stredu 13. marca 1940.

O b s a h :

	Strana:
Oznámenia predsedníctva:	
Otvorenie zasadnutia	2
Prejav predsedu dr. Martina Sokola	2
Došlé nariadenia s mocou zákona	3
Rozdaná tlač	3
Sňatie druhého bodu z denného programu	8
Vyhlásenie predsedníctva o budúcom zasadnutí	8
Zakľúčenie zasadnutia	8

Program :

1. Zpráva ústavnno-právneho výboru o vládnom návrhu zákona o štátnej rade	3
Reč zpravodaja dr. Hufku	3
Prikročenie k rozprave	6
Reč poslanca dr. Ferencíka	6
Koniec rozpravy	8
Pozmeňovací návrh poslanca dr. Opluštila a spoláčnikov	8
Zpravodaj s pozmeňovacím návrhom súhlasí	8
Prvé hlasovanie o návrhu	8
Prijatie pozmeňovacieho návrhu prvým hlasovaním	8
Prijatie ďalšej časti návrhu prvým hlasovaním	8
Druhé hlasovanie o návrhu	8
Prijatie návrhu druhým hlasovaním	8

Zasadnutie otvorené o 16. hod. 42. min.

Prítomní:

Predseda: dr. **Sokol**.

Podpredsedovia: dr. **Mederly**, dr. **Opluštil**.

Zapisovatelia: **Germuška**, **Drobný**.

43 poslancov podľa listiny o prítomnosti.

Členovia vlády: **Čatloš**, dr. **Pružinský** a **Stano**.

Za najvyšší účtovný kontrolný úrad: predseda **Šebej**.

Z kancelárie snemu: I. tajomník snemu dr. **Foltin** a II. tajomník snemu dr.

Čelko.

Predseda dr. Sokol (zvoní):

Otváram 28. zasadnutie snemu Slovenskej republiky a zisťujem, že snem je schopný sa usnášať.

(Poslanci vstávajú.)

Slávny snem!

Dňa 8. marca 1940 večer o 7. hodine umrel člen nášho zákonodarného sboru, poslanec dr. **Gejza Rehák**.

Dr. **Gejza Rehák** narodil sa dňa 18. októbra 1881 v Smolinskom, v okrese senickom. Ľudovú školu navštevoval v rodnej obci. Potom študoval na gymnáziu v Trnave, kde aj maturoval. Lekárske štúdiá absolvoval na univerzite vo Viedni, kde v roku 1908 obdržal lekársky diplom.

Už ako študent v rokoch 1899 až 1901 bol jednatelom spolku „Slovákov“ v Budapešti. V rokoch 1902 až 1914 bol funkcionárom a predsedom viedenského slovenského literárneho spolku „Národ“. Vo Viedni bol súčasne činný aj v Slovanskej besede a v Slovanskom spevokole. Od roku 1890 bol členom Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Od roku 1923 bol členom zastupiteľstva mestskej rady a po istý čas i mestského prezidia v Bratislave. Od rokov študentských zúčastňoval sa slovenského politického života. Pri voľbách v roku 1901, 1905 a 1906 bol dôverníkom Slovenskej ľudovej strany a od roku 1911 členom Slovenskej národnej strany až do roku 1922.

Dňa 30. októbra 1918 zúčastnil sa manifestáčného zhromaždenia Slovenskej národnej rady v Turčianskom Svätom Martine a podpísal Slovenskú deklaráciu.

Za svetovej vojny slúžil ako vojak štyri roky a vrátil sa domov ako nadporučík

zdravotnej služby. Bývalá československá vláda ho povolala za člena vojenskej komisie pri československom vyslanectve vo Viedni. Po návrate z Viedne dňa 20. septembra 1919 prevzal vedenie bratislavskej štátnej nemocnice.

V roku 1925 bol vyvolený za poslanca Národného zhromaždenia za stranu národne-demokratickú, kde pracoval vo výboroch: zdravotne-sociálnom a národohospodárskom.

V roku 1929 a v roku 1935 bol zvolený za senátora Národného zhromaždenia bývalej republiky Česko-Slovenskej za tú istú stranu.

V roku 1938 bol vyvolený do snemu Slovenskej krajiny. Ako poslanec snemu Slovenskej republiky pracoval vo výboroch: zdravotne-sociálnom a národohospodárskom.

V doktorovi Rehákovi stráca nielen snem, ale i mesto Bratislava a veľmi mnohé kultúrne spolky statočného a agilného pracovníka.

Ako riaditeľ štátnej nemocnice v Bratislave staral sa o povznesenie tohto ústavu a o slovenských zamestnancov. Bol ich starostlivým otcom a radcom a preto si získal obľubu všetkých.

V politickom živote bol čestným pracovníkom a preto po sjednotení sa politických strán vyvolený bol znova do slovenského snemu.

Poslanec dr. **Gejza Rehák** ako Slovák hlbokého národného presvedčenia kliesnil cestu slovenskej národnej myšlienke už dávno pred svetovou vojnou.

Snem Slovenskej republiky stratil v dr. **Gejzovi Rehákovi** svojho vynikajúceho

člena, slovenský národ svojho verného syna, preto nikdy ho nezabudneme a jeho pamiatka ostane nám drahá a vzácna na vždy.

(*Poslanci sadajú.*)

Predseda dr. **Sokol** (*zvoní*):

Došlé nariadenia s mocou zákona.

Predseda vlády v smysle ods. 3, § 44 Ústavy predložil snemu tieto nariadenia s mocou zákona:

zo dňa 14. februára 1940 číslo 35 Sl. z. o zrušení riaditeľstva slovenských železníc a riaditeľstva pošt a telegrafov a

zo dňa 14. februára 1940 číslo 36 Sl. z. o prikázaní právomocí železničného správneho úradu a ministerstva vnútra.

Tieto nariadenia s mocou zákona prideľujem výboru ústavno-právneho.

Rozdaná tlač.

Na dnešnom zasadnutí sa rozdala táto tlač:

Tesnopisecké zprávy o 26. a 27. zasadnutí snemu Slovenskej republiky.

Vládny návrh zákona, ktorým sa zmeňujú niektoré všeobecné (autonomné) colné sadzby a vysvetlivky k colnému sadzobníku. Návrh prideľujem výboru národohospodárskemu.

Zpráva ústavno-právneho výboru o vládnom návrhu zákona o štátnej rade.

Vládny návrh ústavného zákona o legalizovaní nariadení vlády Slovenskej krajiny, vydaných pred 14. marcom 1939. Návrh prideľujem výboru národohospodárskemu a ústavno-právneho.

Zpráva ústavno-právneho výboru o návrhu poslanca dr. Martina Sokola, dr. Karola Mederlyho, dr. Pavla Opluštila a spoločníkov na vydanie zákona o organizácii snemovej služby.

Konečne: Vládny návrh zákona o Slovenskej univerzite v Bratislave. Návrh prideľujem výboru kultúrному a ústavno-právneho.

Predseda dr. **Sokol** (*zvoní*):

Prikročíme k 1. bodu programu, ktorým je:

1. Zpráva ústavno-právneho výboru o vládnom návrhu zákona o štátnej rade.

Zpravodajom za výbor ústavno-právny je pán poslanec dr. Matej **Hufka**.

Dávam mu slovo.

Zpravodaj dr. **Hufka**:

Slávny snem!

Ústavno-právny výbor prerokoval osnovu zákona o štátnej rade na zasadnutí dňa 6. marca 1940.

Prejednávaná osnova zákona vlastne dopĺňa hlavu piatu našej Ústavy, mohli by sme povedať, že táto osnova je prevádzajúcim a dopĺňujúcim predpisom našej Ústavy, a to už spomenutej piatej hlavy. Táto hlava našej Ústavy v §§ 51 až 57 obsahuje len zásady o štátnej rade.

Odsek 2, § 57 našej Ústavy znie: „Podrobnosti o štátnej rade určuje osobitný zákon.“

Ústavno-právny výbor vládný návrh zákona prepracoval nielen po stránke štýlárnej, ale aj po stránke materiálnej, ako to vysvitá z ústavno-právneho výborom predloženej a prepracovanej osnovy.

K jednotlivým paragrafom osnovy ústavno-právny výbor má tieto vysvetlivky:

K § 1.

K vôli systematickosti čo 1. odsek bol pripojený v doslovnom znení § 51 Ústavy, pojednávajúci o tom, z čoho sa skladá štátna rada. Pojatie tohto paragrafu Ústavy do zákona vyžaduje sama materia aj ustanovenia ostatných odsekov tohto paragrafu.

Nakoľko ani sama Ústava, ani samotný vládný návrh zákona neobsahoval ustanovenia o tom, kto môže byť členom štátnej rady, ústavno-právny výbor vložil do tohto paragrafu ustanovenie, vyčerpávajúce túto materiu, pričom ustálil, že za člena štátnej rady možno menovať alebo vyslať len štátneho občana, ktorý je voliteľný do snemu a má aspoň 40 rokov. Pritom ústavno-právny výbor preto vzal rok 40. ako podmienku členstva v štátnej rade, lebo v štátnej rade chce mať ľudí i vekove rozvážnejších, to jest sbor po každej stránke vyspelejší. Aby zákon nemusel mať zvláštne ustanovenia o ďalších podmienkach členstva v štátnej rade, ustanovil ústavno-právny výbor, že členom štátnej rady mô-

že byť ten, kto je voliteľný do snemu a vyhovie aj ďalším podmienkam. Slovenská štátna príslušnosť je samozrejmom podmienkou členstva v nej.

Samozrejme, že veková hranica 40 rokov nedotýka sa predsedu snemu a predsedu vlády, keďže títo dvaja sú ex offo členmi štátnej rady.

V treťom odseku tohto paragrafu shodne je upravená lehota na menovanie a vyslanie členov do štátnej rady 60 dňami pred uplynutím funkčného obdobia; je to k vôli systematickosti a jednoduchosti, najmä však preto, aby táto lehota pre menovanie a vyslanie bola jednotná. Tým sa aj študujúcim uľahčí zapamätanie týchto lehôt.

Štvrtý odsek tohto paragrafu obsahuje prepracované znenie odseku 2, § 1 vládneho návrhu zákona, pričom lehota bola zvýšená k vôli jednotnosti na 60 dní. Tento odsek teda bol upravený nielen po stránke formálnej, ale aj vecnej.

K § 2 ústavno-právny výbor podotýka toto:

Systematickosť materie vyžadovala, aby po podmienkach nadobúdania členstva v štátnej rade nasledovalo ustanovenie o zániku členstva. Preto ústavno-právny výbor do druhého paragrafu vsunul ustanovenie o zániku členstva v štátnej rade, ako to vysvitá z predloženej osnovy. Pritom bola shrnutá sem patriaca materia, ktorá v pôvodnej vládnej osnove bola pojatá do §§ 2 a 3, ktorých ustanovenie bolo k vôli prehľadnosti presunuté do §§ 2 až 5. V tomto paragrafe sú uvedené všetky prípady zániku členstva v štátnej rade.

Dotyčne § 3 sa podotýka toto:

Tento paragraf je vlastne jak po stránke formálnej aj materiálnej prepracovaním § 2 vládnej osnovy.

Pritom ústavno-právny výbor podotýka, že do bodu a) prvého odseku vsunul ustanovenie, že len vtedy má byť člen štátnej rady pozbavený členstva, ak poruší mlčanlivosť vo veci, ktorú štátna rada vyhlásila za dôvernú. Stalo sa to preto, aby len v závažných prípadoch bol tento trest pre nezachovanie mlčanlivosti vyslovený. Ďalej ústavno-právny výbor dal do tohto odseku ustanovenie, že pozbaviv členstva v štátnej rade môže prezident republiky len na návrh samej štátnej rady a nie jej samotného predsedu, lebo štátna rada ako

kolegium najlepšie môže usúdiť, či tenktorý člen štátnej rady má byť vylúčený pre porušenie alebo zanedbávanie svojich povinností.

Paragraf 4 je prepracovaním odseku 4, § 3 pôvodnej osnovy. Ústavno-právny výbor k tomu podotýka, že ponechal vôli registrovaných politických strán národnostných skupín a stavov, či pri odvolaní svojich členov v štátnej rade súčasne alebo neskoršie vyšlú svojich nových zástupcov, a to čiste z praktických dôvodov, lebo môže sa stať, že pri odvolaní táktorá politická strana národnostnej skupiny, poľafže stavy nemohly by súčasne vyslať svojho nového zástupcu do štátnej rady. Ďalej ústavno-právny výbor podotýka, že podľa ustanovenia § 51 Ústavy majú Hlinkova slovenská ľudová strana, registrované strany národnostných skupín a stavy len právo, nie však povinnosť vyslať svojich členov do štátnej rady. Nemožno ich preto ničím prinútiť, aby vyslaly svojich členov do štátnej rady.

K § 5 sa podotýka toto:

Ustanovenie tohto paragrafu je zjednodušeným ustanovením odseku 3, § 3 vládneho návrhu zákona. Ústavno-právny výbor je toho názoru, že podľa ustanovenia hlavy siedmej našej Ústavy, pojednávajúcej o stavovskom zriadení, stavy nemožno zrušiť a preto ani ich členov v štátnej rade suspendovať, takže nemá miesta ustanovenie o suspenzii zástupcov stavov v štátnej rade, lebo takéto ustanovenie by bolo v rozpore s Ústavou, to jest by bolo protiústavné.

K § 6 ústavno-právny výbor podotýka toto:

V druhom odseku pôvodnej osnovy uvedených 8 dní ústavno-právny výbor predĺžil z praktických príčin na 15 dní. V odseku 5 presnejšie označil ustanovenie odseku 1, § 57 Ústavy ohľadne usnášania sa štátnej rady. Totiž druhá veta tohto odseku má doslovne toto ustanovenie: „Usnáša sa väčšinou hlasov.“ Aby pri voľbe členov predsedníctva štátnej rady nenastala pochybnosť, kedy má nastať užšia voľba, ústavno-právny výbor vsunul ustanovenie, že užšia voľba má sa konať len vtedy, ak kandidát nedosiahol nadpolovičnej väčšiny.

Odsek 6, § 4 pôvodnej osnovy bol zjednodušený z praktických príčin, to jest, že

sama štátna rada si zvolí na uprázdnené miesto predsedu nového predsedu a to za predsedníctva niektorého z dvoch podpredsedov. Netreba preto voliť celé predsedníctvo štátnej rady, keď zanikne členstvo samotného predsedu; celý úkon doplnovacích volieb sa tým zjednodušuje na najnižšiu mieru. Pritom bola určená aj lehota 60 dní, v ktorej táto voľba má byť prevezená, čo pôvodná osnova neobsahovala.

K § 7 sa podotýka:

Paragraf 5 pôvodnej osnovy sa nahrádza týmto paragrafom. Ústavno-právny výbor však zásadne pozmenil toto ustanovenie vládneho návrhu. Totiž podľa pôvodnej osnovy štátna rada mala sa schádzať prinajmenej štvrtročne raz. Ústavno-právny výbor z dôvodov praktických ustanovil, že štátnu radu má svoláť jej predseda podľa potreby. Totiž mohlo by sa stať, že štátna rada by nemala ani o čom jednáť a predseda by ju musel podľa kogentného ustanovenia tohto paragrafu svoláť, čím by boli poškodené aj finančné záujmy nášho štátu, čo najmä v dnešnej dobe je neželateľné.

Ústavno-právny výbor do tretieho odseku tohto paragrafu vsunul ustanovenie, že schôdzky štátnej rady sú neverejné, nakoľko ani sama Ústava ani vládny návrh zákona o tomto nemá žiadneho ustanovenia. Keby ani ústavno-právnym výborom prepracovaná osnova nemala o tomto ustanovenie, tak schôdzky štátnej rady podľa praxe by boli verejnými, čo je nežiadúce, keďže podľa ustanovenia § 52 Ústavy štátna rada rokuje o vážnych štátnych a pritom veľmi chýlostivých záležitostiach a preto nie je v záujme vecí, aby jej schôdzky boli verejné.

Pritom ústavno-právny výbor podotýka, že schôdzky štátnej rady možno vyhlásiť aj za dôverné; to však patrí do rokovacieho poriadku štátnej rady.

K § 8.

Tento paragraf je prepracovaním § 6 vládnej osnovy.

Do druhého odseku tohto paragrafu je vsunuté ustanovenie, že rokovací poriadok sa uverejní v Slovenskom zákoníku. Stalo sa to preto, aby rokovací poriadok štátnej rady, dôležitého to orgánu

nášho štátneho života, mal čím väčšiu publicitu.

Tretí odsek paragrafu 6 vládneho návrhu ústavno-právny výbor vynechal, keďže podľa jeho názoru túto materiu má upraviť rokovací poriadok.

Paragraf 9 je prepracovaním paragrafu 7 pôvodnej osnovy zákona len po stránke štylistickej.

K paragrafu 10 ústavno-právny výbor podotýka toto:

Ustanovenia tohto paragrafu sú prezaté z § 8 vládnej osnovy zákona.

Do prvého odseku tohto paragrafu ústavno-právny výbor vsunul ustanovenie, že členovia štátnej rady sú povinní zachovávať mlčanlivosť len o tých veciach, ktoré štátna rada označila za dôverné. Toto doplnenie je v súhlase s ustanovením bodu a), § 3.

Podobné doplnenie stalo sa aj v odseku 2 tohto paragrafu.

K § 11 sa podotýka:

V celom paragrafe boli lehoty v shode s celou osnovou zákona aj tu upravené na 60 dní. Stalo sa to, ako už vyššie bolo označené, z dôvodu praktičnosti.

V odseku 2 tohto paragrafu ústavno-právny výbor vynechal poslednú vetu „alebo v takom čase, že by mohli vyslať svojich zástupcov“, a to preto, lebo táto veta nemá praktického významu vzhľadom na prvú vetu tohto paragrafu.

Ústavno-právny výbor uvažoval pri tomto paragrafe najmä o tej okolnosti, či sa má štátna rada ustaviť aj do tej doby, kým nebudú v život uvedené stavy. Prišiel k tomu názoru, že zákon o stavoch nemôže byť v krátkej dobe odhlasovaný, lebo — ako to niektorí členovia správne poznamenali — nemožno tento dôležitý vládny návrh prerokovať v krátkej dobe. Preto ústavno-právny výbor zaujal stanovisko, že štátna rada má sa ustaviť aj vtedy, ak stavy, pretože neboli zriadené, nebudú môcť vyslať do štátnej rady svojich zástupcov.

K paragrafu 12 ústavno-právny výbor podotýka toto:

Do tohto paragrafu bol vsunutý ako prvý odsek ustanovenie, že členstvo v štátnej rade je čestnou funkciou a to preto,

lebo ani sama Ústava ani vládny návrh zákona nemal túto materiu riešenú.

Ináč ostatné ustanovenia sú prevzaté z § 10 vládneho návrhu zákona.

Paragrafy 13 a 14 obsahujú v podstate ustanovenia paragrafov 11 a 12 pôvodnej osnovy.

Nakoľko ústavno-právny výbor je toho názoru, že aj odhlasovaním tohto zákona prispeje sa hodnou mierou k výstavbe nášho štátneho života a k vnútornej konsolidácii, odporúča predloženú osnovu slávnemu snemu k prijatiu. *(Potlesk.)*

Predseda dr. Sokol *(zvoni):*

Teraz prikróčime k rozprave.

K slovu sa prihlásil na strane „za“ pán poslanec dr. Ferencík.

Udeľujem mu slovo.

Poslanec dr. Ferencík:

Slávny snem!

Stojíme pod dojmom neobyčajnej radosti. Ján Hollý vyzval svoju vlasť: „Celá sa ozývaj rovnino zvukmi!“ Dnes by to isté urobil. Poslúchnime ho! Veď i naše srdcia prikazujú nám to isté. Nech sa radostne ozýva rovina Váhu a Tatier zvukmi hrdosti a radosti! Pred rokom, dňa 14. marca šťastne sme vyšli z nepremysleného teroru českého do svojho samostatného a plnoprávneho štátu. „Na spev — Slovenského parlamentu — hneď i ptáci i zviratá drímat prestaly — citujem slová Hollého — a skákať zadržat sa nemohly Rusalky!“ Celé Slovensko bolo ovládnuté neopísateľnou radostou. Skúsili to slovenskí poslanci, ktorí ten istý deň vrátili sa zo snemu do svojich obcí a miest. Táto veľká radosť a hrdosť slovenského národa trvá i dnes. Najvrúcnejšie sa raduje zo 14. marca náš slovenský snem. *(Potlesk.)*

Po Slovensku kde-tu koluje legenda, že slovenskí poslanci viackrát hlasovali v Bratislave dňa 14. marca 1939 na otázku, či sa my prihlasujeme k slovenskému národu a či si prajeme samostatnosť a neodvislosť, plnoprávne Slovensko. Slávnostne sa osvedčujeme, že na túto otázku sme hlasovali len raz a to premyslene a jednomyseľne. Hlasovali sme za neodvislosť Slovenska a slovenského národa. Zdôrazňujeme to s posvätnou hrdosťou. Slovenský snem bol vtedy ešte len trojmesačný a jednako vykonal skutok ďalekosiahleho a ra-

dostného významu pre celý slovenský národ: vytvoril nový štát v podunajskom pásme, štát slovenský.

Naša neobyčajná radosť musela prísť.

V erbe istého biskupa spišského znelo heslo: „Per cruce ad lucem!“ Národ slovenský dlho kráčal trnistou a skalnatou Golgotou. Dlho znášal ťažký kríž. Dlho nosil jarmo cudzieho imperializmu. Národ niesol svoj kríž hrdinský, vytrvanlive. Poťešoval sa slovami Vykupiteľovými, kto vytrvá do konca, bude korunovaný. Vytrval. Ovocie, odmena, koruna prišla.

Slovenský národ silne sa zakotvil do samourčovacieho práva národov. Je to právo Bohom dané. S pomocou Božou zrealizoval najvyšší mravný princíp národný, ktorý sa stal v osemnástom storočí po prebudení sa národnej myšlienky nielen silným hýbadiom národov, ale aj jediným správnym podkladom spolužitia národov a štátov. Táto nutnosť bola životnými okolnosťami na Slovensku pevne vykrystalizovaná a silne sa odzrkadľovala v povedomí slovenských poslancov. Na tomto sa zrutila taktika podmaniteľov. Slovenskí poslanci postavili sa na odpor režimu, ktorý ohrozoval existenciu slovenského národa. Správne povedal minister zahraničných vecí a vnútra dr. Ferdinand Ďurčanský v Prešove 14. marca tohto roku: „Snemu, ktorý 14. marca vyhlásil samostatný štát, to nebola náhoda, ale samozrejmy prejav prirodzenej a živej vôle národa. Slovenský národ nič iného nemohol chcieť, ako sa oslobodiť. Slovenský národ musel prísť k tomuto rozhodnutiu, aby sa aj v budúcnosti mohol nazývať národom. Nemôže sa národom nazývať skupina ľudí, ktorá netuží po samostatnosti.“

V poslednej dobe sa ťahá svetovými dejinami ako zlatá niť na najvyššom mravnom princípe národnom založená žiadosť Slovákov po národnej integrite. Mohúťe sa to ozývalo v autonómnom programe Hlinkovom. Slováci bojovali, obetovali a trpeli za autonomiu. Ich vytrvalý boj vyústil tam, kde bol namierený: v štátnej forme samostatného Slovenska. K tomu smeroval boj Za to boly obeť.

Slováci už dávno zistili, že bez samostatného štátu slovenského nikde nielo dostatočnej garancie pre slobodný život slovenský. Za posledných 20 rokov spolužitia s Čechmi bolestne zistili, že bez svojského

samostatného štátu ani to vo forme najslávnejšej dohody dané slovo — ktoré by malo zaväzovať bez akejkoľvek formy — negarantuje svojráznosť slovenského národa a jeho vývoj. Pittsburská dohoda bola vyhlásená za zdrap papiera a to práve tými pánmi, čo sa stále honosili titulom „osloboditeľia“.

Trpezlivosť Slovákov musela prasknúť. Slovenský snem dňa 14. marca 1939 použil prirodzené právo všetkých národov a dal opraty života a budúcnosti slovenského národa do rúk svojho vlastného národa.

Z toho sa teší dnes slovenský parlament a celý národ slovenský.

Treba nám zasiahnúť až k jadrú našej jubilejnej radosti. Z čoho pozostáva to jadro?

Pozostáva z jasného povedomia, z úprimnej povďačnosti, z pevnej vôle a oddanosti.

Naše povedomie je jasné. Máme svoj samostatný a plnoprávny štát slovenský. Vyplatili sme ho svojou dlhovekou trpezlivosťou, svojimi ťažkými obetami, svojou krvou. Spomínali sme istý „rámec“ za 20 rokov. My dnes nijakého rámca nechceme okrem svojho samostatného štátu. *(Potlesk.)* Dnes nechceme viac ani prepracovanej Pittsburskej dohody. Táto vykonala svoju historickú úlohu. Bola skusobným kameňom statočnosti. Na tom kameni doranili zlí českí politici nielen československý štát, ale aj český národ. Pittsburská dohoda bola za 20 rokov cvičišťom Slovákov. Na jej podklade cvičili sa v kresťanskej trpezlivosti. Na tom cvičišťi posadil Boh pyšných husitských egoistov a povýšil skromných Slovákov.

V jadre našej jubilejnej radosti je úprimná povďačnosť. Zo srdca ďakujeme Bohu Všemohúcemu za samostatný štát slovenský. Jeho sme vždy spomínali ako zdroj všetkého práva. Ďakujeme svojmu Vykupiteľovi. Zachránil v Slovákoch vieru v lepšiu budúcnosť. Zapamätali sme si jeho slová: Viera vaša vás oslobodí. Zachovali sme vieru a oslobodili sme sa.

Ďakujeme všetkým priekopníkom a bojovníkom našej slobody, najmä tým najnovším: generálovi Štefánikovi, Andrejovi Hlinkovi, Martinovi Rázusovi. Ďakujeme bratom Slovákom v Amerike. Ďakujeme Andrejovi Hlinkovi a jeho hrdínskej garde za pripravenie národných Turíc, ktoré sme

slávil v prvých dňoch júna roku 1938. *(Potlesk.)*

Vtedy sme boli posmelení Duchom Svätým. Po Golgote, cez ktorú prešiel Hlinka a dr. Tuka, Sidor a Šaňo Mach a mnohí iní, zjavil sa nám Tábor. Synovia Andreja Hlinku posmelení duchom, najmä najsmelší syn Hlinkov, dr. Jozef Tiso, prekročili pásmo Golgoty a voviedli náš národ do plnoprávneho Slovenska. *(Potlesk.)*

Je naším šťastím, slávny snem, naším šťastím, že na pôde Nemecka usadila sa nacionálnou myšlienkou oduševnená garda Adolfa Hitlera, vodcu nemeckého národa. *(Potlesk.)* Naňho sa dívame ako na mimoriadny prostriedok Prozreteľnosti Božej. Boh vie biť, trestať i oslobodiť svojimi prostriedkami. Nás oslobodil dňa 14. marca 1939 mocou vodcu Adolfa Hitlera. *(Potlesk.)* Bez vodcu Adolfa Hitlera ťažko by sme si mohli predstaviť samostatné Slovensko. Hoci i dnes hlásame, že nie štátna forma, ale národ je hlavnou vecou, národ slovenský, jednako úctive a povedome ďakujeme nielen garde Hlinkovej, ale i garde vodcu Adolfa Hitlera.

Citujem slová Slováka: „Mali sme my Slováci, zaviatí za povinnosťou do ďalekého Berlína dojem, že národ, ktorý nám zaručil slobodu a na našej slobode trvá, trvať bude i na tom, aby sme mohli rásť, kvitnúť a byť už raz konečne šťastnejší.“

V našej jubilejnej radosti je i pevná vôľa žiť a mrieť za slobodu národa a za neodvislosť Slovenska. Toto odkazujeme dnes všetkým falošným osloboditeľom, čo za plotom Slovenska chcú kšeftovať so Slovenskom.

My chceme slobodne žiť. Nechceme spáchať samovraždu, ale nechceme ani to, aby nás iný zabil.

Kotvu svojej životnej lode spúšťame do rúk Všemohúceho Boha. Najmä o Boha sa opierame detinskou dôverou. Stojíme pod dojomom evanjelia Smrťnej nedele. V tom hovorí náš najvyšší Veliteľ: „Kto zachová moju reč, neokusí smrť naveky.“ Vo svojom slobodnom štáte chceme verne zachovať reč Božiu, aby sme šťastne žili v podunajskom pásme ako samostatní a plnoprávni Slováci. *(Potlesk.)*

Slávny snem!

Predsedníctvo snemu predložilo nám osnovu zákona o štátnej rade. O tejto

osnove nám dôkladne referoval pán poslanec dr. Matej Hutka. Z tohto referátu sme zistili, že osnova o štátnej rade bola dôkladne premyslená, bola veľmi vecne, materiálne i formálne spracovaná. Veľmi pekne vyplňuje medzeru hlavy 5. našej Ústavy o štátnej rade a práve preto odporúčam slávnemu snemu osnovu zákona o štátnej rade prijať. *(Potlesk.)*

Predseda dr. Sokol *(zvoni):*

Viac rečníkov sa neprihlásilo, vyhlasujem preto rozpravu za skončenú.

Ziadam pána tajomníka snemu, aby prečítal pozmeňovací návrh.

Tajomník snemu dr. Foltin *(číta):*

Návrh poslanca dr. Pavla Opluštila a spoločníkov na zmenu § 1 zákona o štátnej rade.

Podpísaní navrhujeme, aby druhý a tretí odsek paragrafu 1 znel takto:

„(2) Za člena štátnej rady možno menovať alebo vyslať iba slovenského štátneho občana, ktorý je voliteľný do snemu a má aspoň 35 rokov.

(1) Menovanie a vyslanie do štátnej rady má sa stať 15 dňami pred uplynutím funkčného obdobia (ods. 1, § 54 Ústavy).“

Bratislava, 13. marca 1940.

Podpísaní: dr. Opluštíl, dr. Orlický, Hollý, Germuška a Mondok.

Predseda dr. Sokol *(zvoni):*

Záverečné slovo má zpravodaj, pán poslanec dr. Hutka. Žiadam ho, aby sa vyslovil hlavne o tom, či s navrhovanou zmenou súhlasí.

Zpravodaj dr. Hutka: Súhlasím.

Predseda dr. Sokol:

Zisťujem, že pán zpravodaj s navrhovanou zmenou súhlasí.

Budeme hlasovať.

Zisťujem, že snem je schopný sa usáňať.

Osnova má 14 paragrafov, nadpis a úvodnú formulu.

Keďže bol podaný pozmeňovací návrh, chcem dať hlasovať najprv o pozmeňovacom návrhu poslanca dr. Opluštila a spoločníkov a potom, ak sa pozmeňovací návrh prijme, o ostatnej časti osnove podľa zprávy výborovej, ak by ale pozmeňovací návrh prijatý nebol, o celej osnove naraz podľa zprávy výborovej.

Sú proti tomu námietky?

(Námietky neboly.)

Námietky nie sú.

Kto súhlasí s pozmeňovacím návrhom poslanca dr. Opluštila a spoločníkov, nech zdvihne ruku.

(Deje sa.)

Zisťujem, že snem prijal pozmeňovací návrh poslanca dr. Opluštila a spoločníkov väčšinou hlasov.

Kto súhlasí s celou ďalšou čiastkou osnove, s jej nadpisom a úvodnou formulou podľa zprávy výborovej, nech zdvihne ruku.

(Deje sa.)

Zisťujem, že snem pri prvom hlasovaní prijal osnovu zákona podľa zprávy výborovej so zmenou § 1 väčšinou hlasov.

Predsedníctvo snemu sa usnieslo podľa ods. 1, § 53 rokovacieho poriadku, aby sa o tejto osnove hlasovalo druhý raz tiež na tomto zasadnutí.

Ad 1. Druhé hlasovanie o osnove zákona o štátnej rade.

Zpravodajom je pán poslanec dr. Hutka.

Sú nejaké návrhy na opravy alebo zmenu textu?

Zpravodaj dr. Hutka: Nie sú.

Predseda dr. Sokol: Zmeny nie sú.

Kto pri druhom hlasovaní súhlasí s osnovou zákona tak, ako ju snem prijal pri prvom hlasovaní, nech zdvihne ruku.

(Deje sa.)

Zisťujem, že snem prijal osnovu zákona väčšinou hlasov aj pri druhom hlasovaní.

Druhý bod sníman z denného programu.

Týmto je program dnešného zasadnutia úplne vyčerpaný.

Najbližšie zasadnutie snemu bude zajtra o 10. hodine s programom:

Posolstvo pána prezidenta republiky.

Upozorňujem pánov poslancov, aby na zajtrajšom zasadnutí snemu zaujali svoje miesta presne o 3/4 na 10. hodinu.

Zakľučujem zasadnutie.

(Koniec zasadnutia o 17. hod. 20. min.)

